

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 14.03.2006
KOM(2006) 117 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE
RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A
SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU PRE REGIÓNY**

**ktorým sa implementuje program Lisabonskej stratégie Spoločenstva pre rast
a zamestnanosť**

Prevody podnikov – Kontinuita prostredníctvom nového začiatku

OBSAH

1.	Úvod.....	3
1.1.	Jednu tretinu európskych podnikov čaká prevod.....	3
1.2.	Prevody posilňujú podnikateľského ducha	3
1.3.	Nie všetky podniky možno previesť... ..	4
1.4.	... ale úspešné prevody vytvárajú veľký potenciál pre rast a zamestnanosť	4
2.	implementácia odporúčaní z roku 1994 členskými štátmi	5
2.1.	Nedostatočný pokrok	5
2.2.	Nevyvíja sa dostatočné úsilie na zvyšovanie informovanosti o prevodoch podnikov.	6
2.3.	Finančné prostredie nie je často priaznivé pre prevody podnikov	6
2.4.	Neboli zistené žiadne závažné problémy brániace príprave reštrukturalizácie podnikov.....	7
2.5.	V súčasnosti je jednoduchšie viesť malé podniky ako spoločnosti s ručením obmedzeným	7
2.6.	Kontinuitu partnerstiev možno dosiahnuť partnerskou dohodou.....	8
2.7.	V mnohých krajinách bola dedičská daň zrušená alebo znížená	8
2.8.	Pri predaji tretím osobám nie je k dispozícii mnoho daňových úľav.....	8
3.	Odporúčania do ďalšej práce	9
3.1.	Venovať politický záujem prevodom podnikov a novozaloženým podnikom	9
3.2.	Zabezpečiť vhodné finančné podmienky	9
3.3.	Zvyšovanie informovanosti ohľadom slabých faktorov a podpory mentorstva	9
3.4.	Organizovať transparentné trhy pre prevody podnikov	10
3.5.	Zabezpečiť daňové systémy naklonené prevodom	10
3.6.	Vytvárať vhodné štruktúry na široké presadzovanie odporúčaní	11

1. Úvod

1.1. Jednu tretinu európskych podnikov čaká prevod

Vo februári 2005 Európska komisia opätovne potvrdila svoje odhodlanie vykonávať Lisabonskú stratégiu pre rast a zamestnanosť¹ a v novembri 2005 začala s komplexným politickým rámcom pre MSP, v ktorom explicitne uznala dôležitosť prevodov podnikov².

Európska populácia starne a vzrastá potenciál prevodu podnikov. Jedna tretina podnikateľov v EÚ, najmä tí, ktorí prevádzkujú rodinné podniky, prestanú v najbližších desiatich rokoch podnikat'. Podľa odhadov tým každý rok ovplyvnia takmer 690 000 malých a stredných podnikov a 2,8 miliónov pracovných miest³. Prevody podnikov sú komplexné a všetky sa príliš často nevydaria, nie preto, že samotný obchod nie je realizovateľný ale práve kvôli problémom vo fáze prechodu. S cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť Európy je potrebné zlepšiť hospodárske prostredie a podporné opatrenia na zlepšenie prevodov podnikov.

Dôležitosť prevodov podnikov takisto zdôrazňujú údaje z jednotlivých štátov. V **Nemecku** sa na najbližších päť rokov očakáva prevod približne 354 000 spoločností⁴. Vo **Francúzsku** sa potenciál prevodu odhaduje na 600 000 podnikov na najbližšie desaťročie⁵. V **Taliansku** sa potenciál prevodu odhaduje na 40 % všetkých podnikov na najbližšie desaťročie⁶. V **Rakúsku** sa v období 2004-2013 podrobí prevodu 23 % všetkých podnikov⁷. Vo **Švédsku** očakáva v najbližšom desaťročí 45 000 and 50 000 podnikov so zamestnancami generačnú zmenu⁸. *Small Business Service* v **Spojenom kráľovstve** označilo jednu tretinu vlastníkov MSP za skupinu, ktorej hrozí vekom podmienený presun⁹. Napriek nedostatku úplne porovnateľných údajov je na základe dostupných informácií zjavné, že ide o jav veľkej dôležitosti pre celú Európu.

1.2. Prevody posilňujú podnikateľského ducha

V minulosti dochádzalo k prevodom spravidla v rámci rodiny a tieto prevody väčšinou prebehli hladko. Rodinné podniky uchovávajú v spoločnosti určitého podnikateľského ducha a fungujú ako živná pôda pre mladých podnikateľov. Vo všeobecnosti predstavujú rodinné podniky svojim dlhodobým orientovaním dôležitý prvok stability našich ekonomík a sú zdrojom viacerých praktík, ktoré majú korene v pravej podnikovej sociálnej zodpovednosti.

¹ Európska komisia (2005), Spoločné úsilie pre rast a zamestnanosť. Nový začiatok Lisabonskej stratégie, oznámenie určené Jarnému zasadnutiu Európskej rady, KOM(2005)24.

² Európska komisia (2005), Realizácia Lisabonského programu. Moderná politika MSP pre rast a zamestnanosť, KOM (2005)551.

³ Výňatky zo správy o projekte BEST týkajúce sa transferu malých a stredných podnikov, 2002.

⁴ Institut für Mittelstandsforschung, Bonn, 2005.

⁵ Vilain (2004), La transmission des PME artisanales, commerciales, industrielles et de services, avis et rapport du conseil économique et social.

⁶ Európsky seminár o prevodoch podnikov, Viedeň 23. a 24. september 2002, záverečná správa.

⁷ Mandl, (2004), Prevody podnikov a následníctvo v Rakúsku, Opatrenia z konferencie 27. Inštitútu pre záležitosti malých podnikov.

⁸ Generationsskiften I företag – Problemanalys av vilka effekter förväntas av kommande generationsskiften företag, 2004.

⁹ Passing the baton – encouraging successful business transfer – Evidence and key stakeholder opinion, 2004.

Pritom vzhľadom na väčšiu prístupnosť vzdelania má dnešná mladá generácia väčšie možnosti pokračovania v rodinných podnikoch. Rodičia majú navyše menej detí, čím majú obchodníci menšie šance nájsť nástupcov vo svojej rodine, najmä keďže súťaživejšie prostredie si vyžaduje lepšie podnikateľské a manažérske schopnosti. V tejto situácii je znepokojujúce najmä, že dcéry sú naďalej prehliadané ako potencionálne nasledovníčky majiteľov podnikov, ktorými sú väčšinou muži¹⁰.

1.3. Nie všetky podniky možno previesť...

Medzi mierou úmrtnosti starých firiem a ich nahrádzaním novými firmami a rozširujúcim inovačným hospodárstvom nie je zásadný rozpor. Nie každý podnik sa dá previesť. Prevod podnikov je obzvlášť problémom zmenšujúcich sa hospodárskych odvetví a odvetví, ktoré podstupujú štrukturálne zmeny. Prevod je zložitejší u malých podnikov a podnikov, kde dominantnú úlohu zohráva súčasný majiteľ.

V budúcnosti bude viac prevodov na tretie strany. Pritom nie je ľahké nájsť nástupcu mimo rodiny. Veková skupina, ktorá je najaktívnejšia v zakladaní podnikov, sa v najbližších desaťročiach zmenší. Okrem toho len menej ako polovica Európanov chce byť samostatne zárobkovo činnými osobami, väčšina uprednostňuje zamestnaneckú pozíciu. Dokonca tí, ktorí majú záujem o kariéru podnikateľa, uprednostňujú založenie nového podniku napriek výhodám prevzatia podniku (existujúcej výrobnéj štruktúry, zákaznickej siete, uznávaného mena, atď.).

1.4. ... ale úspešné prevody vytvárajú veľký potenciál pre rast a zamestnanosť

Keď podniky ukončia svoju činnosť len kvôli problémom s prevodmi, je zničený hospodársky kapitál vedomostí, vytvorené kontakty a iný nehmotný majetok, zanikajú pracovné miesta a znižuje sa hospodársky rast. Ak sa nepodarí prevod na konkurencieschopné podniky má to zvlášť negatívny vplyv na hospodársky upadajúce regióny a na vidiecke oblasti, kde zánik jedného podniku môže narušiť celú ekonomickú štruktúru.

Úspešnejšie prevody podnikov prinesú európskemu hospodárstvu okamžitý prospech. Existujúce podniky si zachovávajú v priemere päť pracovných miest, zatiaľ čo novozaložené podniky vytvárajú v priemere dve pracovné miesta¹¹. Okrem toho majú prevedené podniky vyššiu mieru úspešnosti ako novozaložené podniky.

Toto oznámenie upozorňuje členské štáty na dôležitosť vhodných podmienok na prevody podnikov. Podáva správu o tom, akým spôsobom sa Európska komisia a členské štáty snažili a snažia uľahčiť prevod podnikov a zdôrazňuje najosvedčenejšie postupy. V oznámení sa rovnako sa vyvodzujú závery o tom, akým spôsobom sa členské štáty a Európska komisia majú v budúcnosti snažiť o úspešnejší prevod podnikov.

¹⁰ Keese, D. (2002), Geschlechtsspezifische Nachfolgeprobleme in kleinen und mittleren Unternehmen, v: Wirtschaftspsychologie, 4. die, s. 34-38.

¹¹ BEST - správy o projekte týkajúce sa transferu malých a stredných podnikov, máj 2002.

2. IMPLEMENTÁCIA ODPORÚČANÍ Z ROKU 1994 ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

2.1. Nedostatočný pokrok

Vo svojom **oznámení z júla 1994** vymedzila Európska komisia štyri typické problémy prevodov. 1) Zaistenie kontinuity partnerstiev a výhradného vlastníckeho práva; 2) príprava prevodov výberom najvhodnejšej právnej normy; 3) podpora prevodov na tretie strany a 4) podpora prevodov rodinných podnikov pomocou vhodných daňových opatrení¹². V **decembri 1994** Komisia vydala **odporúčanie o prevode malých a stredných podnikov**¹³, v ktorom členské štáty vyzvala, aby sa:

- podporili iniciatívy na zvyšovanie povedomia, informovanosti a prípravy s cieľom zaistiť včasnú prípravu prevodu podnikov,
- vytvorilo finančné prostredie, ktoré by pomáhalo prevodom podnikov,
- právne umožnila realizácia reštrukturalizácie podniku ako príprava na prevod,
- zaviedli právne zásady, ktoré zaistia kontinuitu partnerstiev a výhradného vlastníckeho práva v prípade smrti jedného z partnerov alebo majiteľa,
- prispelo k zachovaniu podnikov vhodnou dedičskou daňou a daňou z darovania,
- zjednodušil prevod podniku na tretie strany vhodnými daňovými pravidlami.

V **druhom oznámení** z roku **1998** Komisia vyzvala členské štáty, aby zvýšili svoje úsilie, a to najmä zjednodušením právnych a administratívnych predpisov, účinným znižovaním daní a jednoduchší prístupom k finančnej podpore pri preberaní podnikov¹⁴. V roku **2000** zistila skupina odborníkov menovaných členskými štátmi, že menej ako polovica odporúčaní z roku 1994 viedla ku konkrétnym opatreniam. Skupina odporučila zvýšiť snahu o vytváranie trhov na prevody na tretie strany, vyvinúť lepšie nástroje odbornej prípravy a lepší prieskum problémov súvisiacich s prevodom¹⁵. **Ďalší projekt** v rokoch **2002/03** potvrdil nedostatočné vykonávanie odporúčaní a zdôraznil, že prevody podnikov by mali dostať rovnakú politickú pozornosť ako novozałożené podniky, odporúčalo sa, aby sa zjednodušili prevody na tretie osoby a vyzval k prijatiu ďalších opatrení pre včasné plánovanie prevodov¹⁶.

Aj v súčasnosti je priestor na zlepšenie. Z priloženej tabuľky vyplýva, že iba v 55 % oblastí uvedených v odporúčaní z roku 1994 boli zavedené konkrétne opatrenia (60 % „starých“ členských štátov, 45 % „nových“ členských štátov, každý stĺpec zodpovedá jednému odporúčaní z roku 1994). Zdá sa, že v nových členských štátoch sa použili účinnejšie riešenia v oblastiach práva spoločnosti, možno preto, že v mnohých krajinách boli len nedávno vypracované obchodné zákony a mohli vychádzať z účinných príkladov. Staré

¹² Oznámenie Komisie o prevode podnikov. Opatrenia v prospech MSP, Ú. v. ES K 204, 23.7.1994, s. 1-23.

¹³ Odporúčanie Komisie týkajúce sa prevodu malých a stredných podnikov, Ú. v. ES L 385, s. 14-17.

¹⁴ Odporúčanie Komisie týkajúce sa prevodu malých a stredných podnikov, Ú. v. ES K 93, 28.3.1998, s. 2-21.

¹⁵ BEST - správy o projekte týkajúce sa transferu malých a stredných podnikov, máj 2002.

¹⁶ Európska komisia (2003), Záverečná správa projektu MAP 2002, august 2003.

členské štáty zaviedli relatívne viac podporných opatrení, postupujú aktívnejšie pri zvyšovaní informovanosti a vytvárania lepšieho prostredia pre odpredaje zamestnancom¹⁷.

2.2. Nevyvíja sa dostatočné úsilie na zvyšovanie informovanosti o prevodoch podnikov

Prípravy na prevod sú zložité a časovo náročné a často sa odkladajú kvôli naliehavším potrebám každodennej prevádzky podnikov. Najmä zakladatelia podnikov občas odkladajú plánovaný prevod zo strachu, že strata kontroly nad podnikom naruší ich sociálne postavenie a ich úlohu v rodine.

Približne v polovici štátov EÚ sa zaviedli opatrenia, ktoré umožňujú zvýšiť informovanosť alebo majú inštitúcie, ktoré poskytujú informácie a odbornú prípravu prevodom podnikov (stĺpec 2 tabuľky). Vzhľadom na zásadný význam tejto problematiky treba urobiť viac. Tieto opatrenia budú úspešnejšie, keď budú zamerané na konkrétne podniky tak ako v **Holandsku** aj v **Rakúsku**, kde obchodné komory poslali majiteľom podnikov nad určitou vekovou hranicou listy, v ktorých zdôrazňovali potrebu včasnej prípravy na prevod.

Podobne je potrebné zvyšovať informovanosť medzi novými potencionálnymi podnikateľmi, ktorí nadobúdajú existujúci podnik, o tom, že nadobúdanie existujúcich podnikov môže byť v mnohých prípadoch dobrou alternatívou na založenie nového podniku.

2.3. Finančné prostredie nie je často priaznivé pre prevody podnikov

Prevod si väčšinou vyžaduje viac finančných prostriedkov ako začínajúci podnik, nielen preto, že sa musí zaplatiť za materiál a finančné aktíva, ale aj za vzťahy s klientmi, dodávateľmi, obchodnú povest', očakávanie budúcich výnosov, atď. Finančné prostriedky, ktoré sú k dispozícii pre začínajúce podniky často nestačia na financovanie prevodu.

Pri prevode malého podniku na súkromnú osobu alebo iný malý podnik často neexistuje žiadna významná zábezpeka a splácanie dlhu vzniknutého v súvislosti s prevodom záleží na peňažnom toku podniku. Je preto potrebné dôkladne posúdiť situáciu podniku, čo vedie k relatívne vysokým nákladom na transakciu. Banky často považujú náklady a riziká najmä u malých podnikov za príliš vysoké v pomere k objemu financovania.

U stredných podnikov je vhodným finančným riešením kombinácia vlastného kapitálu, mezzaninové financie a dlhy, pričom sa berú do úvahy záujmy zúčastnených strán a limity, v ktorých je podnik schopný splácať. Niekedy sa nepodarí včas nájsť individuálne riešenie, ktoré by udržalo životaschopný podnik v prevádzke. Komisia prostredníctvom nového programu konkurencieschopnosti a inovácií navrhla podporiť priame poskytovanie kvázi vlastného kapitálu (mezzaninové finančné fondy) a záruk na zdieľanie rizika takýchto transakcií. Okrem toho iniciatíva Komisie „Spoločné európske zdroje pre mikropodniky až stredne veľké podniky“ pomôže orgánom zodpovedným za kohézne programy preklenúť priepasť v poskytovaní finančného inžinierstva.

S cieľom zjednodušiť prevody v **Belgicku a Luxembursku** sa poskytujú pôžičky so zvýhodnenou sadzbou, v **Dánsku, Francúzsku** a v **Rakúsku** existujú pôžičky, ktoré znižujú rizikovú prémie. V **Írsku** sú k dispozícii daňové úľavy za investície vrátane prevodov podnikov. Medzi nepriame opatrenia patria bankami prevádzkované poradenské služby a

¹⁷ Tieto hodnotenia treba interpretovať s určitou mierou opatrnosti, pretože účinnosť jednotlivých opatrení nie je porovnateľná.

databázy, ktoré pomáhajú lepšie odhadnúť hodnotu podniku. Menej ako v polovici z 25 štátov EÚ sa zaviedli niektoré opatrenia priamej alebo nepriamej finančnej pomoci, ktoré sa zameriavajú na podporu prevodov podnikov (stĺpec 3 tabuľky). Opatrenia vytvorené pre prevody podnikov sú zriedkavé; u novozaložených podnikov je väčšinou možné využiť podporu financovania prevodov.

2.4. Neboli zistené žiadne závažné problémy brániace príprave reštrukturalizácie podnikov

Najmä u menších podnikov býva často úzka väzba medzi podnikom a jeho majiteľom, a preto musí pred prevodom dôjsť k zmene štruktúry. Nadobúdateľ(-ia) takisto môžu pociťovať potrebu zmeny právnej štruktúry s cieľom prispôbiť ju novým rozhodovacím procesom alebo novému počtu majiteľov/vedúcich zamestnancov. Závažnou prekážkou úspešného prevodu je ak si zmena právnej štruktúry vyžaduje likvidáciu podnikov.

Vo veľkej väčšine štátov EÚ existujú opatrenia, ktoré umožňujú zmenu právnej formy, a najmä začlenenie podniku (stĺpec 4 tabuľky). Tieto ustanovenia o právnej zmene sú buď explicitne začlenené v zákonoch alebo vyplývajú zo všeobecných právnych zásad.

Právna reštrukturalizácia spoločnosti môže so sebou priniesť daňové zaťaženie (napr. daň z investícií, daň zo zisku spoločnosti) alebo úhradu poplatkov za preregistrovanie podnikov a kolkovné. Smernica Rady 90/434/EHS („smernica o zlúčeníach“) upravuje odkladanie zdaňovania kapitálových ziskov, ale používa sa iba na cezhraničnú reštrukturalizáciu a nie na reštrukturalizáciu prebiehajúcu úplne na domácej úrovni ani výhradné vlastnícke právo spoločnosť s ručením obmedzeným alebo vyrovnania straty. Daňové úľavy navyiac podliehajú určitým podmienkam, napríklad tým, že si prevedené aktíva musia uchovať väzbu na stálu prevádzku v členskom štáte prevádzajúcej spoločnosti. Smernica sa okrem toho nezaobrá nepriamymi daňami z prevodu podnikov ako sú kolkovné pri prevodoch nehnuteľného majetku. V štúdií o zdanení podnikov z roku 2001 boli práve tieto dane vyhodnotené ako hlavná prekážka reštrukturalizácie podnikov¹⁸, vzhľadom na to, že môžu predstavovať až 10 % hodnoty nehnuteľného majetku. Relatívne veľký počet štátov ohlásil určité ustanovenia na zníženie takýchto poplatkov v prípade prevodu podnikov (stĺpec 5 tabuľky).

2.5. V súčasnosti je jednoduchšie viesť malé podniky ako spoločnosti s ručením obmedzeným

Spoločnosti s ručením obmedzeným majú pri prevode niekoľko výhod. Takéto spoločnosti sú právne nezávislé od svojho majiteľa a neprestávajú existovať, ani keď majiteľ zomrie. Navyše je vďaka ich štruktúre jednoduchšie rozdeliť akcie medzi dedičov podľa ich podielu na dedičstve a umožniť spätné odkúpenie akcií, a tak koncentrovať rozhodovaciu moc a vyplatiť dedičov, ktorí nemajú o podnik záujem.

Pre malé podniky by mohli byť prísne regulované riadiace postupy pre spoločnosti s ručením obmedzeným príliš náročné (napr. požiadavka na minimálny počet akcionárov, vysoké požiadavky na minimálny kapitál, potreba dozornej rady, formality týkajúce sa zvolávania schôdzí, požiadaviek týkajúcich sa účtovníctva, auditov a podávania správ). Štrnásť štátov EÚ ohlásilo, že používa osobitné zjednodušenie pre malé spoločnosti s ručením obmedzeným (stĺpec 6 tabuľky).

¹⁸ SEK (2001) 1681, Zdaňovanie spoločností na vnútornom trhu.

V porovnaní so situáciou, ktorá panovala v čase vydania odporúčania Komisie, je teraz vo väčšine štátov možné založiť malý podnik ako spoločnosť s ručením obmedzeným alebo dokonca ako akciovú spoločnosť s jedným (alebo maximálne dvoma členmi) –vývoj, ktorý predstavuje evidentné zlepšenie. V niekoľkých krajinách boli zavedené zjednodušenia, napr. v oblasti účtovníctva, najmä pre dosť malé podniky a podniky bez všeobecne obchodovateľných akcií (stĺpec 7 tabuľky).

2.6. Kontinuitu partnerstiev možno dosiahnuť partnerskou dohodou

Partnerstvá vo všeobecnosti končia smrťou jedného z partnerov ale vo všeobecnosti je možné dosiahnuť kontinuitu primerane zostavenou partnerskou zmluvou, ktorá má takisto prednosť pred vôľou určitého jednotlivca v prípade rozporov medzi nimi (stĺpec 8 tabuľky).

Ak podnik zdedí viac ako jeden dedič, môžu mať jednotliví dediči rôzne názory na to, či by mal podnik pokračovať v činnosti alebo by mal byť zlikvidovaný. Zdá sa, že v **Lotyšsku** a **Rakúsku** neexistuje povinnosť, podľa ktorej by sa všetci dediči museli na pokračovaní činnosti podniku dohodnúť spoločne, a dokonca v tých niekoľko málo krajinách, kde, ako sa zdá, stačí rozhodnutie väčšiny dedičov, musia byť splnené niektoré podmienky. Právne systémy pripisujú vo všeobecnosti väčší význam právu individuálneho dediča než kontinuite podnikov (stĺpec 9 tabuľky).

Jedným zo spôsobov zaistenia kontinuity podnikov v prípade smrti vlastníka sú dohody o nástupníctve. Hoci dohody o nástupníctve sa v niekoľkých krajinách osvedčili, v relatívne veľkom počte krajín ešte stále nie sú povolené. Podľa informácií poskytnutých členskými štátmi možno tieto dohody uzatvárať iba v **Španielsku, Francúzsku, Lotyšsku, Mad'arsku, Rakúsku a na Malte**.

2.7. V mnohých krajinách bola dedičská daň zrušená alebo znížená

Tam, kde dedičská daň odčerpáva z podnikov likviditu a aktíva z podnikov, ich krátkodobé daňové výnosy môžu byť prevážené dlhodobými stratami príjmu vyplývajúceho z prerušenia činnosti podniku. **Estónsko, Taliansko, Cyprus, Slovensko a Švédsko** zrušili dedičskú daň. V **Španielsku, Írsku a Fínsku** možno zdaniteľný základ znížiť, ak bude prevedený podnik pokračovať v činnosti ešte niekoľko rokov. V **Spojenom kráľovstve** je možné úplne oslobodiť od daní prevod obchodných aktív. V ďalších krajinách sú stanovené určité nezdaniteľné sumy alebo sa poskytujú iné daňové úľavy. V 21 krajinách už neexistuje pri prevodoch podnikov dedičská daň alebo poskytujú pri prevodoch podnikov alebo sa dáva prednosť zníženiu daňového zaťaženia (stĺpec 10 tabuľky).

Okrem zníženia daňového dlhu by bolo možné zabrániť úbytku aktív zavedením možnosti odložiť platby dedičskej dane a/alebo rozložiť splátky na ďalšie časové obdobie. 18 krajín informovalo o takýchto možnostiach (stĺpec 11 tabuľky).

2.8. Pri predaji tretím osobám nie je k dispozícii mnoho daňových úľav

Aby daňové systémy neodradzovali od prevodov tretím osobám, musia uznávať, že zdaniteľné zisky z predaja predstavujú nárast hodnoty, ku ktorému dochádzalo počas dlhého časového obdobia. Menej ako polovica krajín zaviedla riešenia na zamedzenie progresívneho zdaňovania príjmu fyzických osôb z týchto výnosov (stĺpec 12 tabuľky), napr. daňové výnimky (až do určitého limitu) vo **Francúzsku a Írsku**, zníženie daňových sadzieb (**Belgicko, Nemecko, Rakúsko**) alebo znižujúce sa daňové úľavy (**Spojené kráľovstvo**).

Tieto opatrenia často podliehajú špeciálnym podmienkam (minimálny vek predávajúceho, osobitný daňový režim možno použiť iba raz).

Predaj prevodu môže odkryť zdaniteľné rezervy. Len niekoľko krajín poskytuje daňové úľavy z osobitných príjmov v prípadoch, kde sú výnosy z predaja preinvestované do iného podniku. Niektoré predchádzajúce úľavy boli dokonca zrušené (stĺpec 13 tabuľky). Zatiaľ čo v smernici o zlúčeníach sa upravuje prenos rezerv, pôsobnosť smernice sa obmedzuje na cezhraničnú reštrukturalizáciu (ako je uvedené vyššie). Okrem toho táto smernica vylučuje napríklad prevody, kde sa viac ako 10 % úhrady hradí v hotovosti.

Ak sa nedá nájsť nástupca v rodine, kontinuita podniku sa často zaistí vo veľkej miere prevodom na zamestnancov. Predsa však iba niekoľko členských štátov podporuje takéto prevody formou daňových úľav z osobitných príjmov (stĺpec 14 tabuľky). Tam, kde existujú takéto opatrenia, slúžia skôr na všeobecnú podporu finančnej účasti zamestnancov ako na podporu prevodov podnikov.

3. ODPORÚČANIA DO ĎALŠEJ PRÁCE

Pokiaľ pokrok nie je dostatočný, nasledujúce odporúčania posilňujú tie z roku 1994, iné odrážajú zmeny v ekonomickom prostredí za posledné desaťročie.

3.1. Venovať politický záujem prevodom podnikov a novozaloženým podnikom

Najmä pretože prevedené podniky majú v priemere vyššiu mieru úspešnosti a vytvárajú viac pracovných miest ako novozaložené podniky, nástupníctvo alebo nadobúdanie existujúceho podniku by malo byť alternatívou k začatiu. V každom prípade tam, kde sa podporujú novozaložené podniky, by bolo treba zväziť, či sa rovnaká iniciatíva vzťahuje aj na prevody. V niektorých krajinách sa v súčasnosti zdá byť naliehavejšie iniciovať viac novozaložených podnikov, ale podmienky, ktoré majú pomôcť v pokračovaní podnikov, sú takisto stimulom pre podnikateľské iniciatívy.

3.2. Zabezpečiť vhodné finančné podmienky

Podporovanie nástupníctva sa týka najmä financovania prevodov podnikov. Prostriedky pre novozaložené podniky, pôžičky a záruky by mali byť dostupné nielen na vytváranie nového podniku, ale aj na prevzatie už existujúcich podnikov. Rozsah nástrojov by mal vziať do úvahy, že prevody podnikov si často vyžadujú viac financií ako novozaložené podniky.

Na základe rastúceho významu prevodov na tretie strany by mali záruky na kapitálové investičné fondy alebo kvázi – kapitálové investičné fondy do MSP zahŕňať investície lokálnych alebo regionálnych fondov, ktoré poskytujú kapitál na predštartovaciu fázu a/alebo kapitál na štartovaciu fázu, ako aj mezzaninové finančné fondy s cieľom obmedziť ťažkosti, ktorým čelia MSP kvôli ich slabej finančnej štruktúre a ťažkostiam vyplývajúcim z prevodu podnikov (pozri článok 18 ods. 2 navrhovaného programu inovácií a konkurencieschopnosti, ktorý je v súčasnosti diskutovaný v Európskom parlamente a Rade).

3.3. Zvyšovanie informovanosti ohľadom slabých faktorov a podpory mentorstva

Mnohým chybám by sa dalo vyhnúť, ak by prevody boli plánované v dostatočnom predstihu a keby boli konzultované odborníkmi. Členské štáty by mali podporovať alebo organizovať činnosti (napr. organizované obchodnými komorami) tak, aby si majitelia podnikov uvedomili

potrebu včasnej prípravy. Členské štáty by mali zvážiť priame prístupy ako sú osobné listy majiteľom podnikov nad určitou vekovou hranicou. Do kampaní na zvyšovanie informovanosti by sa mali začleniť významní účastníci malých podnikov (ako sú napr. daňoví poradcovia, účtovníci, banky, atď.).

Najmä u zakladateľov je z psychologického hľadiska náročné odovzdať podnik a byť svedkom zmien, ktoré zaviedol nový majiteľ. Mentorovanie procesu prevodu neutrálnymi a informovanými tretími stranami môže pomôcť prekonať takéto ťažkosti. členské štáty by mali aktívne presadzovať a podporovať školiace programy poskytované napr. obchodnými komorami, živnosťami a podobnými organizáciami.

Na požiadanie Európskeho parlamentu Komisia zváži začatie pilotného projektu „Prevod expertíz prostredníctvom mentorstva v MSP“ na zlepšenie riadenia kapitálu ľudských zdrojov stanovením princípov európskeho vzdelávania a zásad tútorstva vrátane odovzdávania poznatkov a kľúčových kompetencií potrebných pre prevody podnikov¹⁹.

3.4. Organizovať transparentné trhy pre prevody podnikov

S cieľom uľahčiť prevody na tretie strany by sa zlúčením medzi potencionálnymi kupujúcimi a predávajúcimi malo pomôcť zariadením a podporou nestranných služieb pre zainteresované strany. Takéto služby musia presahovať rámec zriadenia databáz pre prevoditeľné podniky a zahrnúť rozsiahlu sprostredkovaciu službu na zabezpečenie objednaných a dobre štruktúrovaných prevodov v duchu partnerstva.

Projekt MAP 2004 „Podpora transparentných obchodných miest na prevod podnikov“ preskúmava osvedčené postupy existujúcich kontaktných systémov na prevod MSP na tretie strany. Napr. v **Nemecku, Francúzsku, Taliansku, Luxembursku, Holandsku** a v **Rakúsku** sú obchodné miesta prevádzkované obchodnými komorami a lebo podobnými nestrannými inštitúciami.

3.5. Zabezpečiť daňové systémy naklonené prevodom

V mnohých krajinách sa zorganizovali dedičská daň a daň z darovania s cieľom zjednodušiť prevody v rámci rodiny. Pokiaľ ide o dane, ktoré ovplyvňujú prevod na tretie strany, t. j. dane z príjmu fyzických osôb, daň zo zisku spoločnosti, daň z investícií, zdá sa, že len niekoľko krajín splnilo odporúčania z roku 1994, dokonca boli odvolané opatrenia. Odporúča sa, aby sa zvažovali výnimky dane z príjmu (čiastočné) za zisky z predaja podniku, ak sa majiteľ približuje k vekovej hranici na odchod do dôchodku, ako aj k špeciálnej pomoci pre zisky, ktoré sú znovu investované do ďalšieho podniku alebo použité na financovanie odchodu majiteľa podniku do dôchodku.

Vzhľadom na podporu predaja podnikov zamestnancom je treba urobiť viac. Niektoré krajiny úspešne použili najmä výnimky dane z príjmu do svojich vlastných podnikov (napr. daňovo zvýhodnené programy úspor, podielové programy a akciové opčné programy).

¹⁹ Referenčná čiara rozpočtu EP 02 02 03 03, pilotný projekt v rámci článku 49 ods. 2 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25.6. 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev, Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s.1.

3.6. Vytvárať vhodné štruktúry na široké presadzovanie odporúčaní

Len členské štáty, ich národné, regionálne a miestne správy a organizácie na podporu podnikov môžu vytvoriť podmienky na úspešný prevod podnikov. Okrem reforiem právnych predpisov a nariadení, bude rovnako dôležité vykonávanie podpornej infraštruktúry na dosiahnutie stotisíc podnikov v celej Európe, ktoré čaká prevod. Patrí sem šírenie informácií administrátorom a prevádzkovateľom podpory, školeniu školiteľov, tvorbe materiálov na výučbu, súprav nariadení a mnohých súvisiacich aktivít.

Vykonávanie odporúčaní z roku 1994 členskými štátmi²⁰

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
KRAJINA	Zvyšovanie informovanosti	Finančné prostredie	Zmena právnej formy	Daňovo neutrálna reštrukturalizácia	Zjednodušenie MSP/as	Sro s jedným spoločníkom	Právna zásada kontinuity	Nevyžaduje sa jednomyseľnosť	Znížená dedičská daň	Odloženie platby dedičskej dane	Daňová úľava pri odchode do dôchodku	Daňová úľava v prípade reinvestície	Daňová úľava pri predaji zamestnancom	CELKOVO + alebo (+)
B	+	+	+	+	+	Ø	+	Ø	+	(+)	+	+	(+)	11
CZ	-	-	+	(+)	+	Ø	(+)	Ø	(+)	(+)	+	+	Ø	8
DK	-	+	(+)	+	+	+	+	-	+	Ø	+	Ø	+	9
D	+	+	+	+	+	+	+	Ø	+	+	+	+	Ø	11
EE	Ø	Ø	+	-	-	+	-	-	+	+	Ø	Ø	Ø	4
EL	-	-	-	-	-	-	-	-	(+)	+	-	-	-	2
E	(+)	-	+	-	+	+	(+)	-	+	+	-	+	(+)	9
F	+	+	+	+	-	+	-	-	+	Ø	+	+	(+)	9
IRL	(+)	(+)	Ø	+	+	Ø	(+)	-	+	+	+	Ø!	(+)	9
I	+	(+)	+	Ø	Ø	+	+	+	+	+	Ø	Ø	Ø	8
CY	(+)	Ø	+	-	+	(+)	(+)	-	+	+	Ø	Ø	Ø	7
LV	-	Ø	(+)	+	Ø	+	+	+	-	-	-	-	-	5
LT	(+)	-	+	+	+	+	+	Ø	+	+	Ø	Ø	Ø	8
L	+	+	+	-	(+)	+	+	Ø	-	(+)	Ø	Ø	Ø	7
HU	Ø	Ø	+	+	Ø	+	+	+	(+)	-	+	Ø	+	8
MT	Ø	Ø	(+)	+	+	Ø	(+)	Ø	+	+	Ø	Ø	Ø	6
NL	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	Ø!	Ø	Ø	8
A	+	+	(+)	+	+	+	(+)	+	+	(+)	+	Ø	(+)	12
PL	-	(+)	(+)	+	Ø	+	(+)	Ø	+	-	Ø	Ø	Ø	6
P	(+)	-	+	-	-	Ø	+	-	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	3
SI	Ø	Ø	(+)	+	+	+	(+)	-	-	(+)	Ø	Ø	Ø	6
SK	Ø	Ø	(+)	Ø	Ø	+	-	Ø	+	-	Ø	Ø	Ø	3
FIN	+	+	(+)	+	+	+	+	Ø	+	+	Ø	Ø	Ø	9
S	(+)	-	(+)	+	-	+	Ø	Ø	+	+	-	-	Ø	6
UK	(+)	-	+	-	-	(+)	-	Ø	+	+	Ø!	+	(+)	7
EU+	15	10	23	16	14	19	19	4	21	18	8	6	8	181

vysvetlivky

+	Vykonané odporúčania	(+)	Čiastočná alebo plánovaná implementácia
Ø	Neimplementované odporúčania	-	žiadne informácie
+	Nedávno implementované odporúčania	Ø!	Realizačné opatrenia neskôr zrušené

²⁰

Tabuľka na základe správ členských štátov ukazuje v akých oblastiach boli prijaté opatrenia, neodráža však hodnotenie opatrení.